

17

LES MESURES PER A LA REACTIVACIÓ ECONÒMICA

RESUM

La crisi econòmica internacional ha suposat, a escala europea, nacional i regional, la posada en marxa d'actuacions dirigides a combatre els efectes de la crisi i l'aprovació de mesures extraordinàries. En aquest àmbit de polítiques de mesures extraordinàries per fer front a la situació de crisi, el Govern de les Illes Balears ha presentat al Parlament de les Illes Balears un paquet d'actuacions en el qual es recullen un seguit de mesures per reactivar l'economia. Les actuacions s'han concretat en 14 eixos de tipus general, que inclouen diferents mesures, algunes de noves i d'altres ja recollides en documents anteriors, com és el Pacte per a la competitivitat, l'ocupació i la cohesió social, document que, fruit del diàleg social, recollia acords en l'àmbit econòmic, laboral i social.

Les principals línies d'actuació són: manteniment d'inversions públiques; Pla d'Agilització de les Tramitacions Administratives; mesures de gestió financera; injecció de liquiditat immediata al sistema productiu; mesures d'estímul fiscal; sortida d'estocs d'habitatges al mercat d'HPO; Pla de Reactivació de l'Ocupació; modernització del sector turístic; més inversions en innovació; nou impuls social amb més atenció a la família, a la gent gran i als sectors més vulnerables a la crisi; suport a una economia de serveis; noves mesures de formació i qualificació del capital humà; iniciatives de governança econòmica; i, finalment, la racionalització del sector públic.

17.1.

INTRODUCCIÓ

Al llarg d'aquest capítol, hem vist com la conjuntura econòmica actual ha suposat, a escala europea i nacional, la posada en marxa d'actuacions dirigides a combatre els efectes de la crisi econòmica i l'aprovació de mesures extraordinàries. En aquest àmbit de polítiques de mesures extraordinàries per fer front a la situació de crisi, el Govern de les Illes Balears va presentar al Parlament¹¹⁷ un paquet d'actuacions en el qual es recullen un seguit de mesures per reactivar l'economia. Les actuacions s'han concretat en 14 eixos de tipus general, que inclouen diferents mesures, algunes de noves i d'altres ja recollides en documents anteriors, com és el Pacte per a la competitivitat, l'ocupació i la cohesió social,¹¹⁸ document que, fruit del diàleg social, recollia acords en l'àmbit econòmic, laboral i social.

A continuació, es detallen els diferents apartats de l'estat de compliment de les

117. Sessió del ple del Parlament del 5 de maig del 2009.

118. Acord signat el 25 de juny de 2008 pel president del Govern, el representant de l'organització empresarial més representativa i el i la representant dels dos sindicats majoritaris. Vegeu: A. Sansó, «El pacte per la Competitivitat, l'Ocupació i la Cohesió Social a les Illes Balears», *Memòria del CES 2008 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, pàg. 395-397.

mesures per reactivar l'economia a les Illes Balears. La descripció de l'estat de compliment està feta en base a la mesa de seguiment de l'economia balear, que es va dur a terme el 12 de maig del 2010.¹¹⁹

Aquest document consta de 14 apartats concretats en les mesures següents:

1. Manteniment d'inversions públiques
2. Pla d'Agilització de les Tramitacions Administratives
3. Mesures de gestió financera
4. Injecció de liquiditat immediata al sistema
5. Mesures fiscals
6. Sortida d'estocs d'habitatges al mercat d'HPO
7. Pla de Reactivació de l'Ocupació: creació de nous llocs de treball
8. Modernització del sector turístic
9. Més inversions en innovació, punta de llança del futur
10. Nou impuls social: més atenció a la família, a la gent gran i als sectors més vulnerables
11. Suport a una economia de serveis
12. Noves mesures de formació amb

impacte a curt termini

13. Iniciatives de governança econòmica
14. Racionalització del sector públic

17.2.

ASPECTES I CONDICIONS ASSOLITS

Per a cadascuna de les mesures tot just apuntades, es concreten a continuació els aspectes i les condicions assolits.

17.2.1. MANTENIMENT DE LES INVERSIONS PÚBLIQUES

Mesura assolida durant el període juliol del 2008 – desembre del 2009 amb el 100% de l'import (920 milions d'euros), en referència amb les inversions que són competència de la CAIB. La fase d'inversions públiques de l'any 2010 es troba en execució i previsió de licitació i/o adjudicació. Del pressupost s'ha autoritzat una inversió de 531 milions d'euros.

17.2.2. MESURA DEL PLA D'AGILITZACIÓ DE LES TRAMITACIONS ADMINISTRATIVES

— La primera línia d'acció es crea per tal d'agilitzar els tràmits administratius relatius a urbanisme. Aquesta mesura es troba en vigor segons la normativa apro-

119. La mesa de seguiment de l'economia balear, de caràcter consultiu (BOIB núm. 130EXT, de 17 de setembre de 2008, modificat pel BOIB núm. 152 del 28 d'octubre de 2008) es forma a partir de la presentació de les mesures de reactivació i s'inclou com a mesura de governança (mesura 13. Iniciatives de governança econòmica). La mesa està formada per l'Administració i pels agents econòmics i socials, té com a objectiu el seguiment de la conjuntura econòmica i volia complementar la mesa d'economia del Pacte per a la competitivitat. Les mesures del Pacte han estat substituïdes el 2009 per la Comissió de Seguiment dels acords del Pacte per a la competitivitat, l'ocupació i la cohesió social, òrgan de caràcter consultiu i de proposta (BOIB núm. 134, de 15 de setembre de 2009).

compliment: en primer lloc, s'ha creat un gabinet tècnic i jurídic, i s'ha establert el compromís dels ajuntaments en la reducció dels terminis de llicències d'obra. Aquesta fase de treball s'ha complert al 100%, ja que s'han assolit els objectius i l'actuació es troba en fase d'avaluació, un cop finalitzat el procés d'avaluació es podrà facilitar el percentatge en què s'han reduït les càrregues administratives. La segona acció concreta es refereix a instar la Comissió Balear de Medi Ambient a agilitzar el treball intern i resoldre els tràmits en terminis més breus. Els resultats actuals de l'actuació es troben a un 50% del seu compliment, ja que s'han assolit els objectius i el treball es troba en fase d'avaluació.

- La segona línia d'acció d'aquesta mesura se centra a agilitzar els tràmits administratius per a l'oferta i la demanda de treball: concretada a agilitzar els tràmits en la creació d'empreses, patents i registres de drets (els resultats actuals es troben a un 100% del seu compliment, s'han assolit els objectius i el treball es troba en fase d'avaluació); tramitar el canvi de les oficines del SOIB a Ciutadella, Formentera, Eivissa i Maó (actuació que registra un 20% de compliment), i, finalment, l'acció pretén l'ampliació de les oficines del SOIB de Sant Antoni, Alcúdia i Calvià (acció complerta al 100%).
- La tercera línia d'acció pretén agilitzar els tràmits d'accés als habitatges de protecció oficial, amb l'aprovació d'un decret d'adjudicació d'habitatges i una sèrie d'actuacions concretes en matèria d'atenció ciutadana a l'IBAVI. Ambdues accions concretes es troben al 100% del seu compliment, s'han assolit els objec-

tius i les actuacions es troben en fase d'avaluació.

- La quarta línia d'acció d'aquesta mesura vol agilitzar els tràmits ambientals a partir de l'aprovació d'un decret llei. En aquests moments, l'assoliment normatiu de les mesures d'agilització es troba al 100% del compliment.
- Una cinquena línia d'acció pretén agilitzar els tràmits administratius relatius a inversions educatives segons la qual hi ha la voluntat de crear una comissió interdepartamental en matèria d'inversions en infraestructures educatives de les Illes Balears. Per a aquesta acció, s'ha dut a terme un important impuls a les inversions educatives, a partir del qual s'han adjudicat 22 obres i 6 es troben en licitació.

17.2.3. MESURES DE GESTIÓ FINANCERA

- La primera línia d'acció d'aquesta mesura se centra a potenciar crèdits i facilitar-ne l'accés de la manera següent: ampliar les línies ICO-CAIB per a l'exercici 2009; atorgar préstecs segons les línies ICO 2010; fomentar les línies de préstec circulants, i facilitar l'accés als crèdits particulars, empreses i administracions. La darrera de les accions concretes es troba signada i les altres tres es troben en tràmit o pendents d'informació per part de l'ICO.
- La segona línia d'acció de la mesura se centra a donar suport a la gestió d'ISBA, segons la qual s'asseleixi l'ampliació de capital (aportacions efectuades al 100%), i garantir l'anàlisi professional financera de viabilitat empresarial a

emprenedors i empreses (signat el conveni).

17.2.4. INJECCIÓ DE LIQUIDITAT IMMEDIATA AL SISTEMA

- La primera línia d'acció d'aquesta mesura se centra en el pagament de factures de compromisos anteriors, concretament les diferències a les obres del metro de Palma, que es troben pràcticament pagades al 100%.
- La segona línia és el finançament per realitzar i executar inversions, concreta- des en préstec a SFM per iniciar les inversions en ferrocarril, les cessions de crèdit per construir infraestructures i finançar inversions en infraestructures portuàries. Per a aquestes accions, els préstecs estan signats.
- Una darrera línia d'acció de la mesura és l'impuls a la liquiditat per part de les administracions públiques. A partir d'a- quest es pretén injectar liquiditat a les corporacions locals i als proveïdors (els pagaments s'han realitzat en la seva totalitat). En aquesta línia d'acció es pretén dur a terme contractes de confirmació de pagaments, el finançament dels quals està destinat als ajuntaments per donar liquiditat als seus proveïdors. Aquests contractes es troben signats al 100%.

17.2.5. MESURES FISCALS

Les accions d'aquesta mesura se centren a dinamitzar l'activitat productiva i l'ocupació, impulsar l'activitat immobiliària, afavorir l'accés a l'habitatge, i racionalitzar i

adaptar els beneficis fiscals existents amb un text normatiu únic. L'assoliment d'a- questa acció es troba en fase d'aprovació de la Llei.

17.2.6. SORTIDA D'ESTOCS D'HABITATGES AL MERCAT D'HPO

- La primera línia d'acció té la voluntat de facilitar l'accés als habitatges de protec- ció oficial, tot creant una societat mixta per reduir l'estoc actual d'habitatges construïts mitjançant l'adquisició de l'estoc d'habitatges i promoure el sòl públic derivat de les reserves estratègi- ques de sòl (l'acció es troba en fase de creació, adscripció de CAIB Patrimoni a la Conselleria, i se n'estudia la fusió amb altres societats); i la permutació de terrenys propis no adequats per HPO per part de l'IBAVI (assoliment del 50%, un dels dos terrenys per permutar s'estudia convertir en sòl residencial).
- La segona línia d'acció de la mesura se centra en la rehabilitació de nuclis urbans i ARIS: en primer lloc, segons la Llei de barris es preveu la rehabilitació física i social de barris i nuclis urbans dels municipis de les Illes Balears (actual- ment hi ha 21 projectes en execució, que suposen un 5% complert). En segon lloc, es rehabiliten edificis mitjan- çant actuacions a les àrees de rehabilita- ció integral (actualment hi ha 197 actuacions ARI en funcionament, que representen un 65,7% complert). En tercer lloc, es duu a terme la rehabilita- ció d'edificis mitjançant actuacions a les àrees de rehabilitació integral (hi ha 393 actuacions ARIS que suposen un 64% complert). En quart lloc, s'executen una

sèrie d'urbanitzacions prioritàries, entre les quals hi ha l'inici de les obres AUP de Palma, que es troben en tràmit, i la urbanització executada d'Inca. En cinquè lloc, hi ha les accions per eliminar barreres arquitectòniques, per a la convocatòria del 2008 hi ha 34 projectes en execució (que representen un compliment del 66,7%), i per a la del 2009 hi ha 23 projectes en execució (que suposen un 27,7% complert). Finalment, en una sisena acció s'efectuen projectes de conservació del patrimoni: hi ha 29 projectes en execució a la convocatòria del 2008 (suposen un 66,7% complert), i 23 a la del 2009 (que suposen un 27,7% complert).

- En una tercera línia d'actuació es preveu el desenvolupament de plans d'ajut per a habitatges en els qual hi ha les següents accions concretes: afavorir l'obtenció de préstecs hipotecaris per finançar el primer habitatge (línia que es troba pendent d'informació de les entitats bancàries pel que fa al seu compliment); la línia d'ajuts a les famílies en desocupació (signats i complerts al 100%); potenciar una renda bàsica d'emancipació (s'han donat 5.768 subvencions); donar ajuts per arrendar un habitatge del 40% (s'han donat 2.071 ajuts); donar ajuts per adquirir habitatges de protecció (se n'han donat 413); elaborar un pla especial de rehabilitació d'edificis i habitatges (692 habitatges rehabilitats), i concedir ajuts per la rehabilitació aïllada d'edificis i habitatges (amb 6.986 subvencions concedides). Totes les subvencions, ajuts i rehabilitacions d'habitatges que s'han dut a terme en cadascun dels apartats suposen un compliment del 100%.

17.2.7. PLA DE REACTIVACIÓ DE L'OCUPACIÓ: CREACIÓ DE NOUS LLOCS DE FEINA

- La primera línia d'acció se centra a donar suport social i infraestructural, a partir de dotar de fons d'avançaments reintegrables de 2.400 euros (73 ajudes atorgades, que suposen un 80% per manca de sol·licituds); ajuts de 350 euros durant els primers mesos de recerca de feina, dels quals s'han tramitat 1.818 sol·licituds (que suposen el 100% de compliment); i la reorientació de recursos per crear ocupació per a persones amb dificultats d'inserció, per a la qual hi ha 8 projectes en execució (que suposen el 100% de compliment).
- La segona línia d'actuació es refereix a la creació de nous llocs de treball i requalificació professional, centrada en les accions concretes següents: contractació de 1.000 persones aturades en sectors en declivi (contractació de 929 persones); contractació de tècnics i auxiliars per reforçar la xarxa de tècnics AODL (contractació de 703 persones), i ajuts a les contractacions per part de les corporacions locals per dur a terme obres i serveis d'interès general (contractació de 648 persones). Aquestes tres accions estan complertes al 100%. A més, per a aquesta línia d'actuació hi ha quatre accions concretes referides a crear programes de formació de «segona oportunitat» (acció que es troba a un 10% del compliment, ja que està pendent de tramitació administrativa i pressupostària); un programa de formació en alternança, del qual hi ha 429 persones beneficiàries per a 20 projectes en marxa (acció complerta al 80%); nous llocs de treball

comunitaris i aprenentatge de feina a partir de la contractació de 1.700 persones per mitjà de dos programes (en un primer programa s'han contractat 903 persones, que suposa un compliment del 90,30%, i en un segon projecte s'han contractat 79 persones, que suposa un compliment del 25%); una darrera acció se centra a donar suport a les empreses, als emprenedors i a l'economia social (acció pendent de tramitació administrativa i pressupostària).

17.2.8. MODERNITZACIÓ DEL SECTOR TURÍSTIC

- Una primera línia d'actuació se centra a millorar i embellir la Platja de Palma a partir de la reconversió de zones turístiques madures i la revalorització integral de la Platja de Palma. Aquestes accions es troben en diferents nivells de compliment: en primer lloc, actualment s'ha executat al 100% un pla d'obres a curt termini; a mitjà termini està previst executar obres per reconvertir zones turístiques (en la qual hi ha una fase de redacció de projectes i acords de compra de patrimoni, 0% de compliment; presentació del projecte integral en els propers mesos, 39,45% de compliment; i l'adjudicació de les inversions, 38,24% complert). D'altra banda, en el marc de la línia d'actuació es preveuen en els pressuposts de 2010 inversions en infraestructures públiques en matèria d'actuació especificada (es troba en un 5,91% de compliment); en els pressuposts de 2010 també hi ha honoraris per a la redacció d'un avantprojecte, per dur a terme un concurs d'arquitectes internacional (que es troben al 0% de compliment); finalment, es crearà Patrimo-

ni de sòl i immobles (que suposa un compliment del 100%).

- Una segon línia d'actuació en matèria turística pretén modernitzar les infraestructures turístiques privades a partir de la regularització de la borsa de places (es troba pendent d'assolir); la creació d'ajuts i col·laboració amb el Plan Renove de l'Estat (es troben al 100% de compliment l'impuls per a l'augment del Plan Renove i la creació d'una oficina per al Pla; estan pendents de determinar el nombre de préstecs atorgats en el marc del Plan Renove i la constitució d'una mesa de seguiment per al Plan Renove).

17.2.9. MÉS INVERSIONS EN INNOVACIÓ, PUNTA DE LLANÇA DEL FUTUR

La primera línia d'actuació se centra en el Pla de Ciència i Tecnologia 2009-2012, basat en tres eixos: introducció de l'R+D+I com a tasca integrada a les activitats de les empreses de les Illes Balears, per implantar la innovació tant en productes com en serveis (l'estat de compliment es troba pendent d'informació, que ha de facilitar la UIB); increment de la despesa científica i tecnològica mitjançant la formació dels investigadors i l'enfortiment de les infraestructures i els equipaments científics i tecnològics (l'acció es troba en funcionament).

- La segona línia d'actuació vol generar el Pla de ciència i tecnologia 2009-2010, basat en tres eixos: dinamització de la innovació mitjançant les xarxes de col·laboració amb els principals clústers i les empreses de la UE (el compliment d'aquesta línia d'acció es troba a més del 90% pel que fa al nombre d'empreses associades a clústers).

- La tercera línia d'acció elabora un pla d'impuls del sector econòmic TIC 2010-2014, centrat en l'impuls per al canvi de model econòmic (acció que es troba en tràmit de compliment).
- Una quarta línia d'actuació treballa a l'esfera de la innovació en matèria sanitària en diferents accions concretes especificades a continuació: increment de la despesa en recursos humans per a la investigació (que es troba en un 82,17% del seu compliment ateses les contractacions del 2009); increment de la despesa en infraestructures per a la innovació (amb una obra executada al 100%, condicionament del laboratori del Centre de Recerca en Malalties Viriques, i l'habilitació d'espais d'investigació a Son Espases, actuació que es troba en tràmit de compliment); inversió en noves eines TIC per implantar la història clínica digital (iniciada la tercera fase del projecte en tràmit de compliment), adquisició d'equipament tecnològic per a Son Espases (en tràmit de compliment), signatura d'un conveni per finançar determinades inversions en matèria TIC (signat i en execució); increment de la despesa per investigació a la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears, a la Fundació Caubet CIMERA i CAIBER, Biobanc (aquestes accions es troben en tràmit de compliment).

17.2.10. NOU IMPULS SOCIAL: MÉS ATENCIÓ A LA FAMÍLIA, A LA GENT GRAN I ALS SECTORS MÉS VULNERABLES

La primera línia d'actuació se centra en l'atenció a la família i als sectors més vulnerables, la qual es concreta en tres accions

d'ajut directe a la família: subscripció de convenis amb entitats col·laboradores amb col·lectius vulnerables, ONG (2.000 famílies beneficiàries); subscripció de convenis amb els ajuntaments per cobrir les necessitats bàsiques de les famílies (2.300 famílies beneficiàries); i ampliació de la renda bàsica d'inserció (2.200 famílies beneficiàries). Aquestes accions han estat complertes al 100%.

La segona línia d'actuació es detalla en el desplegament de la Llei de la dependència, concretada en dues accions concretes, la primera de les quals se centra a agilitzar els tràmits de reconeixement del grau de dependència (la mitjana del procés de valoració s'ha complert al 100%, amb una reducció de 45 dies, abans hi havia una mitjana de 4 mesos), acabar amb la llista d'espera i procurar que totes les persones sol·licitants rebin els ajuts a la dependència (s'han presentat un total de 24.000, de les quals se n'han resolt un 96%). La segona acció concreta és un conveni amb l'Estat (IMSERSO) per construir i reformar centres d'atenció a la dependència, la concertació de places i les millores del transport (el compliment de les accions respon al 100% amb l'adjudicació de les obres i l'inici de les obres dels centres de dia, el conveni de places i l'adjudicació de les obres de reforma).

17.2.11. SUPORT A UNA ECONOMIA DE SERVEIS

- La primera línia d'acció es basa en el foment del comerç i la millora del comerç rural, per a la qual s'ha dut a terme una convocatòria el 2009 de subvencions per fomentar el comerç urbà i millorar el comerç rural (s'han aprovat 48 expedients, que representen un

95,83% de compliment); i una segona convocatòria el 2010 de subvencions per fomentar el comerç urbà i millorar el comerç rural (aquesta acció es troba en tràmit de compliment).

— La segona línia d'actuació es detalla en ajuts al comerç i als serveis: s'ha dut a terme una convocatòria el 2009 de subvencions per fomentar els productes autòctons i artesanals (s'han aprovat 80 expedients, que representen el 93,02% de compliment), i per modernitzar el comerç i els serveis per 2,5 milions d'euros (s'han aprovat 313 expedients, que suposen el 93,07% de compliment); i una segona convocatòria el 2010 de subvencions al foment dels productes autòctons i artesanals i a la modernització del comerç i serveis, i la seva adaptació a criteris de competitivitat i de qualitat (aquestes dues accions es troben en tràmit d'execució).

- La tercera línia d'actuació es basa en l'adhesió al Pla 2000 E de l'Estat: Foment de l'adquisició de vehicles, per la qual s'han concedit 3.800 ajudes que representen el 100% de compliment.

17.2.12. NOVES MESURES DE FORMACIÓ AMB IMPACTE A CURT TERMINI

- La primera línia d'acció se centra a posar en marxa un programa de qualificacions professionals mitjançant el desplegament d'un programa de qualificacions professionals inicials (està pendent el nombre total de qualificacions, que representa el 100% de compliment de les accions).
- La segona línia d'acció es basa en el foment de la formació professional, pel

qual es genera un pla de flexibilització de la formació professional per a prestigiar els estudis d'FP i perquè n'augmentin els alumnes matriculats (està pendent de determinar l'increment d'alumnes).

- La tercera línia d'actuació és la certificació o l'acreditació professional, per reconèixer de manera oficial les competències professionals adquirides pels treballadors (el nombre d'acreditacions reconegudes està pendent de determinar).
- La quarta línia d'actuació és la posada en marxa del Pla integral de modernització tecnològica 2008-2011, basada en la millora de la connectivitat dels centres, la reducció del percentatge d'alumnes per ordinador i l'impuls a la formació contínua del professorat (està pendent de determinar la reducció del percentatge d'alumnes per ordinador).

17.2.13. INICIATIVES DE GOVERNANÇA ECONÒMICA

La línia d'actuació principal és la constitució d'una mesa de seguiment de l'economia balear concretada a dur a terme reunions entre la mesa i la Comissió Permanent de Seguiment de l'Economia Balear (les accions s'han complert al 100% amb la realització de 4 reunions trimestrals a l'any, entre setembre del 2008 i març del 2010); i a potenciar els instruments de col·laboració, participació i elaboració de propostes entre els membres de la mesa de seguiment, i la difusió de les mesures de reactivació entre els ciutadans (s'han registrat un total de 816 visites a la web, i la web està finalitzada).

17.2.14. RACIONALITZACIÓ DEL SECTOR PÚBLIC

La línia d'acció principal és l'ajustament del sector públic per mitjà del Pla d'austeritat en la despesa pública (concretada en un estalvi de 15 milions d'euros, que

suposa el 100% de compliment dels objectius). En segon lloc, s'impulsa la nova llei del sector públic, la qual servirà per dotar de major racionalitat el conjunt del sector públic balear (la llei es troba en tràmit d'elaboració i publicació).

